

ΠΕΡΙ ΤΥΠΟΥ ΔΙΑΛΟΓΙΣΜΟΙ

Οι συχνές απεργίες των δημοσιογράφων τις τελευταίες εβδομάδες με ώθησαν να ρίξω μια ματιά στην κατάσταση του τύπου στην Ελλάδα πώς συγκρίνεται με άλλων χωρών στα πιθανά αίτια της κακοδαιμονίας του.

Κατ' αρχάς μία τοποθέτηση της χώρας στον παγκόσμιο χώρο από πλευράς κυρίως κοινωνικής αναπτύξεως: Human Development Index (HDI- Δείκτης Ανθρώπινης Αναπτύξεως). Είναι μία συγκριτική αξιολόγηση 185 χωρών-μελών τους, που καταρτίζεται από τα Ηνωμένα Έθνη με βάση τα δεδομένα προσδόκιμου ζωής, εγγραμματοσύνης (literacy), παιδείας, κατά κεφαλήν εισοδήματος και ποιότητας ζωής. Τα τελευταία διαθέσιμα στοιχεία ανακοινώθηκαν τον Νοέμβρη του 2011 και αναφέρονται έως και το 2011 (εκτιμήσεις). Η Ελλάς κατατάσσεται στην κατηγορία των πολύ ανεπτυγμένων χωρών στην 29^η θέση της γενικής βαθμολογίας. Βαθμολογείται με 0,861 (άριστα η μονάδα) κοντά στην Γερμανία (0,905), τη Γαλλία (0,884), την Ιταλία (0,874), τη Βρετανία (0,863).

Άρχισα την αναζήτηση με μια σύγκριση με την Τουρκία. Ο τύπος της μιας χώρας σε σύγκριση με τον της άλλης με επίκεντρο τις ημερήσιες εφημερίδες γενικού ενδιαφέροντος και εθνικής κυκλοφορίας. Η Τουρκία λοιπόν από άποψη αναπτύξεως (HDI) κατατάσσεται στην 91^η θέση βαθμολογία 0,699. Με αυτά τα δεδομένα οι κυκλοφορίες των εφημερίδων στις δύο χώρες θα έπρεπε λογικά να είναι σε πολύ μικρότερη αναλογία από την 1 προς 7 πληθυσμιακή αναλογία (10,79 προς 74,42 εκατ. κάτοικοι) και μάλιστα χωρίς να λαμβάνεται υπ' όψιν ότι ένα 18% του πληθυσμού είναι Κούρδοι, και ως πρώτη γλώσσα έχουν την κουρδική. Οι πιο γραμματιζούμενοι και με μεγαλύτερο σημαντικό εισόδημα λογικό είναι να περιμένει κανείς πως θα διαβάζουν περισσότερες εφημερίδες όταν μάλιστα οι γεωγραφικές και κλιματικές συνθήκες δεν παρουσιάζουν πολύ μεγάλες διαφορές.

Κι όμως. Παρατηρείται το εξής (θα το εχαρακτήριζα) εξωφρενικό. Ημερήσια πανεθνική κυκλοφορία εφημερίδων γενικού ενδιαφέροντος την εβδομάδα 8-14 Οκτωβρίου 2012: Στην Ελλάδα 129.800 φύλλα στην Τουρκία 4.554.906. Αναλογία 1 προς 35. Απίστευτο, κι όμως αληθινό. Η αναλογία 1 προς 7 υπάρχει μεταξύ των 12 ελληνικών ημερήσιων εφημερίδων εθνικής κυκλοφορίας και μιας μόνης αντίστοιχης τουρκικής εφημερίδας της Ζαμάν (συντηρητικής-φιλελεύθερης, 890.000 φύλλα, 58^η εφημερίδας στον κόσμο). Στην Τουρκία κυκλοφορούν άλλες 7 καθημερινές εφημερίδες με πωλήσεις άνω των 200.000 φύλλων και 8 με μεταξύ 100 και 200 χιλιάδων. Στην Ελλάδα η μεγαλύτερη κυκλοφορία μιας καθημερινής εφημερίδας την εβδομάδα της συγκρίσεως ήταν 36.522 φύλλα. Καταλήγω με μια γενικότερη σύγκριση, για να συμπληρωθεί η εικόνα: Σε 1000 κατοίκους αγοράζουν καθημερινώς εφημερίδα: Στη Γερμανία οι 289 στη Δανία οι 274 στη Γαλλία οι 139 στη Σλοβακία οι 130 στην Ιταλία οι 103 στην Ισπανία οι 89 στην Τουρκία οι 61. Στην Ελλάδα μονάχα οι 12.

Κάτι πρέπει να συμβαίνει. Κάτι δεν πάει καλά. Τον Απρίλη 2007 οργανώθηκε από την κρατική Γενική Γραμματεία Ενημέρωσης και Επικοινωνίας ημερίδα με θέμα: "Η Εφήμερη πρόκληση. Εφημερίδες: Ιδιαιτερότητες και προκλήσεις". Στην ενότητα "Κυκλοφορίες και Διακίνηση" ως κυριαρχούσα αιτιολόγηση της καταβαρθρωσής της κυκλοφορίας των ημερήσιων εφημερίδων προβλήθηκε ο ανταγωνισμός της ιδιωτικής τηλεοράσεως. Από την εισήγηση του καθηγητή στο Πάντειο Πανεπιστήμιο Δ. Ψυχογιού: